

Sygn. akt III Ca 1038/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz

SO Joanna Naczyńska (spr.)

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. G. (G.)

z udziałem E. G. i W. L.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 26 lutego 2013 r., sygn. akt I Ns 1583/12

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1 w ten sposób, że stwierdzić, iż spadek po J. K. (K.) zmarłej dnia 14 maja 2012 r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w G. na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 20 lutego 1990 r. nabyła w całości jej wnuczka M. G., córka J. i E..

SSO Joanna Naczyńska SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 1038/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 26. lutego 2013r. Sąd Rejonowy w Gliwicach stwierdził, że spadek po J. K., zmarłej 14. maja 2012r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w G. na podstawie testamentu własnoręcznego z 20. lutego 1990r. nabyły : wnuczka M. G. w 9.638/10.000 części oraz córki E. G. i W. L. - każda po 181/10.000 części.

Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy podjął po ustaleniu, że spadkodawczyni J. K. w chwili śmierci była rozwiedziona. Miała dwoje dzieci - E. G. i W. L.. Sporządziła dwa testamenty, mianowicie w dniu 15 stycznia 1990r. - testament notarialny, na mocy którego do całego spadku jako jedyną spadkobierczynią powołała swą wnuczkę M. G., a w dniu 20 lutego 1990r. - testament własnoręczny, w którym zapisała spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w G., przy ul. (...) wnuczce M. G., a pozostałą część spadku w równych częściach córkom - E. G. i W. L.. W skład spadku wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w G., przy ul. (...) oraz wyposażenie tego lokalu: meblóścianka, wersalka, ława, telewizor, meble kuchenne. Na dzień sporządzenia testamentu własnoręcznego (luty 1990r.) wartość prawa do lokalu mieszkalnego wynosiła 40.000 zł, a na dzień śmierci spadkodawczyni (maj 2012r.) - 91.000 zł. Wartość wyposażenia lokalu w lutym 1990r. wynosiła 1.500 zł, a w maju

2012r. - 150zł. Żadna z uczestniczek nie złożyła oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku po J. K., nie zawierała ze spadkodawczynią umów o zrzeczenie się dziedziczenia, jak i nie została uznana za niegodną dziedziczenia.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż obydwa testamenty J. K. są ważne oraz, że testament własnoręczny, jako późniejszy odwołał wcześniejszy testament notarialny. Przywołując art. 961 k.c. Sąd Rejonowy uznał, że skoro spadkodawczyni w testamencie własnoręcznym rozrządziła przedmiotami majątkowymi, które wyczerpują cały spadek, osoby którym je zapisała, tj. M. G., E. G. i W. L. zostały powołane do całego spadku, jako spadkobierczynie w częściach ułamkowych odpowiadających stosunkowi wartości przeznaczonych im przedmiotów do wartości spadku na dzień sporządzenia testamentu własnoręcznego. W konsekwencji uznał, że skoro wartość spadku (suma wartości prawa do lokalu i wartości wyposażenia lokalu) wg cen z lutego 1990r. wyniosła 41.500zł, zaś wnioskodawczyni przypadł lokal o wartości 40.000zł, a każdej z uczestniczek wyposażenie mieszkania o wartości po 750zł, to udział w spadku wnioskodawczyni wynosi 9.638/10.000 części (40.000/41.500), zaś udział każdej z uczestniczek 181/10000 części (750/41.500).

Postanowienie to zaskarżyła wnioskodawczyni, wnosząc o jego zmianę przez stwierdzenie, iż nabyła w całości spadek po J. K.. Zarzuciła, iż Sąd Rejonowy, stwierdzając nabycie spadku także przez uczestniczki po 181/10.000 części naruszył zarówno przepisy postępowania, w tym art. 233 §1 w zw. z art. 13 §1 k.p.c. jak i przepisy prawa materialnego, a to art. 948 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 961 k.c. Wywodziła, iż prawidłowa wykładnia testamentu własnoręcznego spadkodawczyni, ukierunkowana na nadanie mu rozsądnej treści i urzeczywistnienie ostatniej woli J. K., prowadzi do wniosku, iż jedyną spadkobierczynią jest wnioskodawczyni.

Żadna z uczestniczek nie odniosła się do apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Trafnie Sąd Rejonowy przyjął, iż przez sporządzenie testamentu własnoręcznego, spadkodawczyni J. K. odwołała swój wcześniejszy testament, sporządzony w formie aktu notarialnego. Okoliczność ta pozostawała poza sporem. Sporna była natomiast wykładnia testamentu własnoręcznego spadkodawczyni, sporządzonego 20. lutego 1990r. Wykładni, dokonanej przez Sąd Rejonowy, Sąd Odwoławczy nie podzielił, przyjmując w tej materii trafność zarzutów podniesionych w apelacji.

Tłumacząc testament własnoręczny z 20 lutego 1990r. - stosownie do zaleceń uregulowanych w art. 948 § 1 i 2 k.c. - tak, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawczyni i utrzymać rozrządzenia testamentowe w mocy, nadając im rozsądną treść, a nadto nie naruszając art. 961 k.c., nakazującego traktować osobę, której spadkodawca przeznaczył przedmioty majątkowe, wyczerpujące prawie cały spadek za spadkobiercę powołanego do całego spadku - Sąd Odwoławczy przyjął, iż ostatnią wolą spadkodawczyni było powołanie do całego spadku wnuczki - wnioskodawczyni M. G.. Za przyjęciem tej konstatacji przemawiało to, że wartość przeznaczonego wnioskodawczyni spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego typu własnościowego w dacie sporządzenia testamentu stanowiła ponad 96% wartości wszystkich posiadanych wówczas przez spadkodawczynię składników majątkowych, a w dacie otwarcia spadku udział ten wzrósł do ponad 99%, tym samym prawo do lokalu mieszkalnego wyczerpywało prawie cały spadek. Stan ten kwalifikował poczytanie wnioskodawczyni za spadkobierczynią powołaną do całego spadku zwłaszcza, że pozostałe składniki - przeznaczone w testamencie uczestniczkom - to użytkowane przez wiele lat przez spadkodawczynię, nie posiadające w dacie jej śmierci de facto już żadnej wartości handlowej, mocno zużyte sprzęty domowe. W tej sytuacji przeznaczenie przez spadkodawczynię w testamencie wyposażenia mieszkania po połowie uczestniczkom postępowania powinno być rozpatrywane jedynie w kategorii ustanowienia zapisu, a nie powołania do spadku.

Z tych to też przyczyn Sąd Odwoławczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie, stwierdzając, iż spadek po J. K., zmarłej 14 maja 2012r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w G. - na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 20 lutego 1990r. - nabyła w całości jej wnuczka M. G., córka J. i E..

SSO Joanna Naczyńska SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Barbara Braziewicz